

VESTUL ROMÂNIEI

Ziar românesc independent din Oradea-Mare.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA :
Strada Francisc Deak No. 2.
Telefon 10-02.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ

ABONAMENTE :
Apare de trei ori pe săptămână.
Pe o lună . . . . . 25 Lei
Pe un an . . . . . 260 Lei

RĂVAS

Familia Regală română, familia regelui George al Greciei precum și ducele de Iork Sâmbătă au sosit la Belgrad pentru a lua partela serbările botezului prințului moștenitor al Jugoslaviei.

Diviziile armatei din Adriatică și alte divizii ce poartă numele de râuri jugoslave, vor trimite apa pentru ceremonia botezului prințului moștenitor.

Bandele diplomatice spre binele sudostic al Europei a făurit acestea legături cari pot aduce liniște, și cari va trebui să pună pază acolo unde astăzi încă țara geme de greutate. Ne vine în minte Puterea, care o reprezintă Regii veacurilor în splendoarea Curților împărătești.

Politica lor familiară era întotdeauna și politica intereselor Țării. Căsătoria în familiile regale nu era altceva decât o strângere a legăturilor amicale și afirmarea Puterii regenților.

În lumea democratică dorim ca adevărata aureolă să crească din fericirea Popoarelor al căror Capi încoronați sunt și vor fi.

O universitate franceză a avizat autoritățile superioare din învățământul românesc, că s'au prezentat la examenele de primire elevi, cari nu știu scrie în destulitor. Elevii au fost respinși dela primire.

Este coincidență între faptul acesta și între examenele de admitere, cari au fost introduse la Universitățile dela noi. Lupta introdusă de studențimea universitară a avut ca rezultat în loc de numerus clausus, examenele de admitere.

Totuși acestea examene nu se dau la toate facultățile. Dispozițiile luate de Minister se interpretează local și individual.

Ne întrebăm? Oare nu ar fi bine, ca să se execute un control riguros asupra elevilor cari doresc să studieze în străinătate, precum nu ar fi oare bine ca să **înzistăm asupra executării** dispozițiilor privitoare la examenele de admitere?

Chestiunea se impune ca o datorie pentru demnitatea învățământului nostru superior.

Cultivarea și intelectualizarea elementelor de capacitate este în interesul țării dar tot așa este în interesul nostru ca să dăm posibilitatea de a trece la alte cariere toți aceia, cari au o chiemare specială la cari nu impun o diplomă universitară.

Confortul unora și moartea copiilor

Curentul, pe care suntem datori să-l pornim, trebuie alimentat de toți acei ce înțeleg rostul școlii pentru România de azi și mai ales pentru locurile pe care ne găsim. Aici nu mai poate fi vorba nici de patimă profesională, nici de nesocotirea instituțiilor Statului. Trebuie să înțeleagă orice bun Român, că țaria sufletească e baza țării întregei națiuni și că acolo unde stratul sufletesc e subred nu vei putea să clădești zidurile puternice de care ai atâta nevoie. Trebuie să fii prea supus meschinilor tale pofti și ambiții, ca să nu te ridici puțin mai sus și să nu vezi că țara cere sacrificarea celor mici, pentru ajungerea celor mari. Și slavă Domnului, mai capabil de sacrificii ca soldatul român nu se va găsi așa de ușor. Numai că sacrificiul pe care l'ai făcut pe frontul dușmanului cu pușca, trebuie să-l faci și în fața aceluiaș dușman, care este înarmat până în colțul sufletului său. Suntem datori să persistăm în drumul calvarului nostru pentruca să nu se spulbere cecece am cucerit până acum.

Aici în Bihor, cu bucurie am văzut și vedem cum țaranul român își îndreaptă pașii către lumina școlilor dela Oradea; către lumina sa firească, lumina românească. Fiecare an aduce tot mai mari valuri de Valachi alungați de vitregia vremurilor în întineric.

Dar numai noi care le vedem pe toate acestea, numai noi cari ne-am închinat viața unei cauze mari, numai noi trebuie să ne întristăm

și să plângem, când vedem aceleași valuri de țărani români, întorcându-se deziluzionate cu pruncii lor acasă, pentrucă domni dela Oradea au făcut școli numai pentru ei. Ți se rupe inima când setea lor de lumină trebuie să le-o astâmperi cu un refuz, fiindcă nu sunt locuri. Te simți parcă un criminal de rând, când vezi bine că se taie ramurile copacului care vrea să crească: școala românească.

Iar cei ce au norocul să-și capete un loc, odată cu lumina se îndreaptă pe drumurile întunecoase și repezi ale morții. Ca director al unei școli, cu toate sforțările supraomenești de răndululă igienică, a trebuit și trebuie să-mi privesc elevii îngrămădiți în săli fără aer, în dormitoare nesănătoase iar la anumite intervale să văd, cecece este fatal să văd, copilași nevinovați plecând acasă ca să nu se mai întoarcă.

Iar dacă strigi, dacă alergi și ceri ajutor, dacă le spui că nu e vreme de confort când școala românească este amenințată în fața, te privesc ochi neîncredători și înconșienți, dar mai ales neliniștiți de soarta confortului lor.

În Oradea palatelor, bietul bihorean nu merită, nu are dreptul să treacă decât prin fața lor, ca pe alte vremuri, pentrucă tot Domnii nu-i lasă.

Cu orice risc, vom striga să se facă loc școlii românești. Fără școală românească puternică, nu poate fi nimic puternic mai ales aici la graniță. **George Bota.**

Scumpetea în Oradea-Mare

În orașul nostru speculanții sunt lăsați — ca nicăiri — în voie să juipoaie publicul așa cum știu numai ei. Autoritățile par a se dezinteresa cu desăvârșire.

Altfel nu se poate explica faptul ca nu se ia nici o măsură pentru înfrânarea poftelor acestor reptile nesățioase.

Am atras în repetite rânduri atenția celor în drept și am dat fapte precize. Revenim, cu speranța că se va pune odată pentru totdeauna capăt acestei nerușinări.

Restaurantele sunt adevărate cuiburi de jupuit. Am colindat întreg Ardealul și nicăiri n-am văzut pe liste prețurile cari sunt aci:

Este o disproporție între piață și aceste localuri în privința prețurilor care nu se poate justifica prin nimic și ca să dăm date reale vom lua pe rând unele alimente de pe piață și prețul lor pe la restaurante.

În piață se vinde kgr. de carne de vițel și vacă cu 20—22 lei. La restaurante o porție de 200 gr. carne de vițel servită cu antricot, sau altă friptură cu nime pompos, cu o garnitură de cartofi fierți în apă chioară se servește cu 20—24 lei. Carnea de porc în piață se vinde cu 36 lei kgr., la restaurant se servește porția de 200 gr. costiță sau pulpă cu 27 lei. Peștele se servește cu 40 lei porția iar păsările cari se vând pe piață cu

30—35 lei perechea se servesc la restaurant în porții de jumătate pui cu 35 lei.

Strungurii azi încă se vând pe piață cu 8—10 lei kgr. iar mai zilele trecute au fost cu 3—5 lei kgr. La restaurant s'au servit încontinuu cu 15 și apoi cu 10 lei porția de 200 gr. Cea ce e însă și mai scandalos în aceste localuri este pâinea. Se taie o pâine de 1 kgr. care costă 8 lei, în 30—40 felioare cari se vând, de vânzătoare speciale, cu un leu bucata. Va să zică la opt lei se câștigă 22—32 lei. N'ași exagera dacă ași stabili că în aceeași porție câștigă antreprenorii de restaurante la toate alimentele.

Nu vorbesc de vinuri. Cel mai prost vin se vând, începând de la 25 lei în sus și ajung; prin localuri ceva mai răsărite până la 120 lei litrul. Și vinurile doar — ne spun producătorii — au ajuns să se vândă, en-gros, cu 5—8 lei.

Cafenelele nu se lasă mai pe jos. O cafea se servește în cursul zilei cu 7 lei iar seară cu 8. Iși poate închipui ori și cine cât costă a limonadă, sau o sticlă cu vin.

Am văzut mai zilele trecute că judecătoria polițienească a condamnat pe mai mulți contraveniente.

Jupuirea publicului în mod atât de nerușinat, credem că constituie cea mai gravă contravenție.

Medeopărziti

Cineva, azi-noapte, tam-nesam,
Pela miezul nopții mi-a bătut în geam:
Nu cumva un gând ea mi-a trimis
Ca să-mi lumineze sufletul în vis?

Cineva 'n fereastră mi-a băiut,
N'a fost cineva necunoscut,
Ci un gând răzleț de-al ei își căuta
Adapost călduț în casa mea.

Și-am zărit făptura ei ca 'n vis
Pătrunzând prin geamul meu închis,
Și-am simțit cum brațe moi se 'ntind
Și 'n tranșoare caldă mă cuprind.

În odaia mea tăcută
Deslușeam o șoaptă cunoscută,
N'a putut să fie nimenea:
Gura ei prin somn mă pomenea.

... Nopți și zile de singurătate
Inimile ni-s mereu îmbrățișate,
Și-astfel: singur eu — și ea departe,
Nimeni și nimic nu ne desparte.

George A. Petre.

Curiozități.

Savantul Walcot din Washington a declarat într-o conferință că polul nord, peste câte-va mii de ani, va ajunge o stațiune termală Căldura împinge ghețarii mereu spre nord. Marele ghețar Selkirk s'a depărtat cu 250 metri dela locul unde fusese descoperit.

Cu prilejul remanierii dela noi, marile librării din capitală au făcut un extraordinar „dever” la secția serviciilor. În 5 Oct. în Franța a străbătut cerul districtului Hante-Loire, un meteor care răspânda o lumină clară albastră și părea un foc de artificii.

S'a demonstrat la Institutul Pasteur că microbii tuberculozei găsesc în măselele cariate cel mai bun teren de dezvoltare. Orice dinte sau măsea cariată e un pericol de infecții pulmonară în special la copii.

Retragerea autorizației fabricii de bere din Oradea-Mare

În urma ordinului Ministrului de Industrie și Comerț s'a retras autorizația de funcționare a fabricii de bere Dreher-Haggenmacher din Oradea-Mare, pe baza că nu este naționalizată.

Rezoluția după informațiile cari le avem a adus-o un reprezentant al fabricelor de bere cartelate, din concurență. Ministerul a impus la timp unele condiții fabricii de bere din Oradea-Mare pentruca să poată funcționa. Între timp fabrica de bere s'a reorganizat sub noua firmă Dreher-Haggenmacher, a urcat capitalul și-a investit în clădiri noi sume de apr. 15.000.000 Lei. Cu 20% a capitalului este cointeresată fabrica Dreher din Ungaria, rămânând acționarii principali Cassele de păstrare din Oradea-Mare și Cluj. În consiliu s'au ales între alții și fruntașii români din Oradea-Mare. Dr. A. Lazar, Dr. N. Popoviciu, Dr. D. Mangra.

Tribunalul local a înregistrat firma nouă, care s'a conformat dispozițiilor ministeriale, și în noua ei formațiune.

Suntem curioși ce se va întâmpla acuma cu clădirile cari sunt gata, și întrucât va putea să fie executat ordinul ministerial?!

Aceasta fabrică de bere este o puternică concurență fabricelor din București—Brașov, Cluj și Timișoara, totuși va trebui să se afle o bază, ca funcționarea ei în interesul consumului public să poată fi asigurată.

TEATRU ♦ LITERE ♦ ARTA

Teatrale.

Ziarul „Unversul” într-un foileton intitulat „Ce facem pentru intensificarea propagandei culturale și artistice” scrie printre altele următoarele:

Minoritarii dispun în ținuturile alipite de numeroase trupe și anume: ungurii au opt echipe, dintre care, o parte din ele, au fiecare patru trupe pentru dramă, comedie, operă și operetă.

Sașii au inaugurat zilele trecute un teatru german la Sibiu. În Basarabia există numeroase trupe de teatru evreiești; iar în ultimul timp trupele evreiești au început să pătrundă și în Ardeal.

Noi avem o singură trupă permanentă la Teatrul Național din Cluj. Anul acesta, directorul artistic al asociației „Astra”, d. Bail, grație concursului d-lui Valjean, directorul general al teatrelor, a putut încheia o trupă la Sibiu. Dar această trupă ca să poată desfășura o activitate serioasă, are neapărată nevoie de încurajare și de subvențiuni.

De altă parte, direcția Teatrului Național din București, a organizat anul acesta un turneu, cu elemente de primul ordin și cu un repertoriu ales.

Turneul acesta și-a început activitatea la 12 Octombrie a. c. și va lua sfârșit la 3 Decembrie a. c.

Acestea însă nu sunt de ajuns. Avem nevoie de trupe permanente, stabilizate în principalele orașe, ca: Oradea-Mare, Timișoara, Arad, Sibiu, Cernăuți și Chișinău, căci numai în modul acesta vom putea ține piept, cu succes, propagandei artistice străine minoritare.

Pentru a ajunge la aceasta, soluția ar fi următoarea: veniturile provenite din taxele pe spectacole, să nu mai fie utilizate în alte scopuri, străine de artă, ci în întregime și exclusiv să fie destinate culturii și propagandei noastre artistice. În modul acesta s'ar putea înscrie în bugetul viitor al ministerului artelor, o subvenție importantă pentru organizarea trupelor permanente la: Chișinău, Cernăuți, Oradea-Mare, Timișoara, Arad și Sibiu.

Ne pare bine că și marile cotidiene din București se ocupă, cu autoritatea de care dispun, de chestiunea pentru care am desfășurat atât activitate infructuoasă noi cestia de aci cari simțim și vedem lipsurile pe care le avem și dacă cei în drept țin cont de acest lucru.

Infrumșetarea Oradei-Mari

După frământări de aproape jumătate an, în fine, începe ca, unul din multele planuri ale primăriei, să se traducă în fapt. Acesta este aranjarea pieții mari.

Problemele cari au preocupat primăria în timpul din urmă îndeosebi și cari sunt de o deosebită importanță pentru cetățeni și pentru dezvoltarea orașului Oradea-Mare sunt: aranjarea pieții, edificarea halei de vânzare, pavarea străzilor centrale încă nepavate, canalizarea, ridicarea statuii M. S. Regelui în piața Unirii, și chestiunile de locuințe, în special pentru instituțiunile publice și culturale.

Dintre toate acestea chestia pieții se apropie de rezolvit.

Târgul de zi de pe piața unirii va fi mutat în Piața Mihai Viteazul. Piața Unirii va fi transformată într'un parc și în mijlocul lui va străluci simbolul desrobirii neamului, statuia eliberatorului și viteazului Domnitor Ferdinand I. iar în apropiere de statuie se va construi o fântână artizană.

Cu aceste lucrări sperăm că se va umple golul care se simte în orașul nostru unde nu avem nici un parc în centru. După plan, Piața Unirii transformată așa cum se proiectează ne va da unul din cele mai frumoase squaruri.

Piața Mihai Viteazul, în urma mutării târgului, va fi din nou împărțită și transformată într'o piață modernă

după un plan care va contribui foarte mult la infrumșetarea orașului.

Planul aranjării definitive a pieții Mihai Viteazul e următorul:

Întreaga piață se va împărți în șase pătrate.

Patratul I, dinaintea prăv. Wechsler și Economia, va fi împărțit în 2 părți; pe jumătatea întâia va fi edificată hala de vânzare, iar jumătatea a II-a va fi pavată cu pietrele aduse din piața Unirii și va fi folosită ca piață pentru vânzătorii de zarzavaturi din provincie.

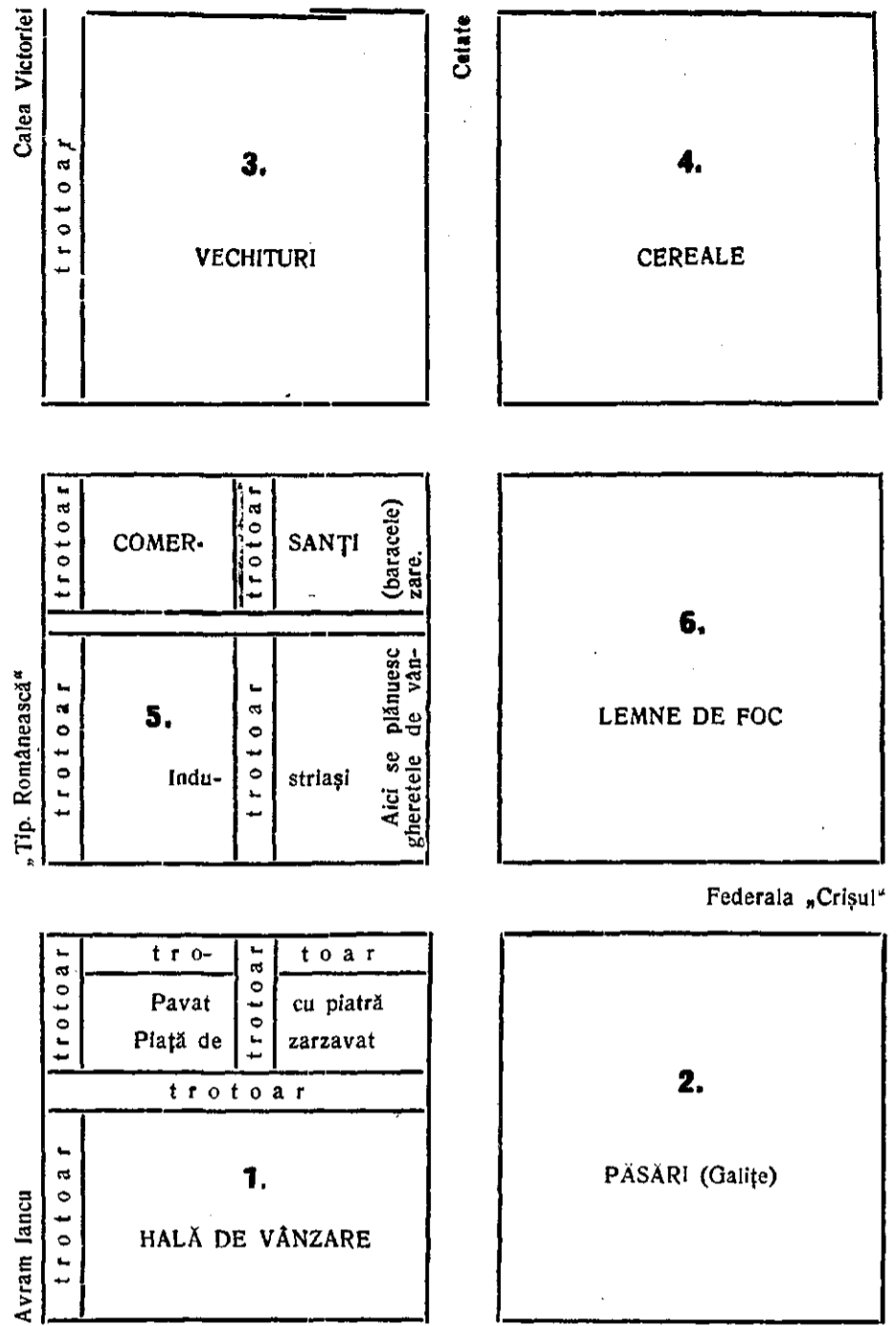
Patratul al II-lea dinaintea Halei Comerciale va fi împărțit între industriași și comercianți.

Patratul al III-lea va rămânea pentru vechituri. Târgul de cereale, va fi mutat pe partea dreaptă a patratului VI. de unde târgul de fân va fi mutat în alt loc corespunzător.

Patratele V-VI cari se află înaintea palatului Ullmann și bucătăriile țărănești vor fi folosite ca piață pentru păsări, lemne de foc și în parte pentru articole de industrie din provincie precum și instrumente agricole.

Cu cea mai mare satisfacție constatăm că pavarea pieții de carne și asfaltarea trotoarelor s'a început deja de luni dimineața, după ce toate planurile au fost aprobate și este speranță că în decurs de patru săptămâni va fi și isprăvită.

Iată în câteva trăsături aspectul pieții:

„Astra“ în Bihor

Marți seara la orele 6 s'a întrunit sub preș. d-lui Dr. A. Lazar Comitetul „Astrei“ despărțământul din județul Bihor pentru a discuta programul de muncă pentru iarna viitoare. Sau prezentat Dnii: Dr. Gh. Popa, Dr. Iacob Radu, Dr. C. Bucico, Dr. I. Voștin, Dr. D. Mangra, Dr. Boroș I., fost Deputat Vurucias, Director Barbu, Prof. Cosma, Dr. Popa F., Dr. Triff, I. Ciortin, M. G. Samaritanu și Șt. Mărcuș.

La ordinea de zi s'a hotărât ca să se felecite din ședință noul Președinte al „Astrei“ Vasile Goldiș. S'a luat dispoziția ca Despărțământul să fie reprezentant la marea adunare a „Astrei“ care va avea loc în 27 Octombrie la București. Pe căile ferate s'a aprobat un favor de 75% reducere.

S'a emis o comisie compusă din Dnii Dr. Gh. Popa, Prof. Cosma, Șt. Mărcuș care să pregătească pentru serbarea zilei de 1 Decembrie în program ales, cu matineuri pentru popor, teatru și petrecere, și o ședință festivă la Primărie.

S'a luat cu plăcere la cunoștință că Centrul a aprobat ca sumele cari au încurs ca taxe de membri să rămână de data aceasta la dispoziția despărțământului.

D-l preș Dr. Lazar raportează asupra activității Despărțământului în timpul verii. Expune că în 7 comune sau finit prelegeri populare. Insuflețirea pe tot locul, dar mai ales în comuna Gepiu a fost mare. În aceste turnee s'au distribuit mai multe cărți din bibliotecile populare. Scopul „Astrei“ este acum îndeosebi apropiere industrișilor de asociațiune. În acest scop s'a elaborat un plan cu directorul dela școala ucenicilor D-l Muth, care a promis tot sprijinul.

Ar trebui să intensificăm activitatea mai ales pentru organizarea

caselor naționale, corurile sâtești, și cât de multe biblioteci cari să fie cetite.

Raioanele organizate în cadrele Despărțământului nu lucrează dupăcum ar fi de dorit, ba nici nu răspund adreselor comitetului. Crede că ar fi bune, dacă comitetul ar revizui membrii aleși în acele subcomisii, și ar lua dispoziții contra acelor cari ca membri nu dau ajutor pentru ajungerea scopurilor asociațiunii.

D-l Dr. Popa Gh. ia primul cuvânt și spune că ar dori ca să se găsească cât mai curând un local potrivit pentru Casa Națională, așa ca industriașii îndeosebi să se aproprie de asociațiune și cere să se organizeze sezătorile literare.

Director Barbu propune ca Despărțământul să ceară dela primărie clădirea „Artibus“, acolo să fie o Casă Națională, unde vor afla adăpost și toate Reuniunile și Societățile românești din localitate.

Se hotărăște a se interveni la primărie și a organiza pe timpul iernii de 2 ori pe lună sezători literare la primărie, iar la periferii sezători populare. Se compun 3 comisii, unul pentru elaborare a programului la sezătorile literare, din care fac parte Prof. Iosif Iacob, G. Bota, I. Speranță, Gh. Tulbure, M. G. Samaritanu, Șt. Mărcuș.

2 comisii vor lucra în oraș împărțit pe 2 raioane. Una în frunte cu Păr. Prof. A. Horvath în Velenția, alta sub conducerea Dir. Firu în Olasiș.

Avem speranța că acest plan de muncă va aduna toate elementele românești de bine din oraș și județ, și că fiecare va da sprijin moral și material după capacitate iar domnii aleși în comisii sperăm că vor pune serios pe lucru.

Congresul catolicilor din Ardeal

Azi la orele 10 s'a început congresul catolicilor din întreaga Transilvanie. Guvernul a fost reprezentat prin d-l Zenovie Păcleșean membru coresp. al Academiei Române, Corpul 6 armată prin d-l general Florescu, comanduarea pieții prin d-l Col. Bărdosy, în orașul prin d-l Otto Feder consilier comunal.

Președinte al congresului a fost proclamat d-l Betegh Miclos, care în cuvântul de deschidere a spus: Baza măririi unui stat este echilibrul sufletesc al cetățenilor săi. Noi lucrăm pământul pentru al face apt pentru primirea semănței. Opera pe care o facem aci nu numai că este folositoare dar este și necesară pentru stat.

S'a dat citire telegramelor trimise M. S. Regelui și Papei din Roma.

Luând cuvânt d-l Zenovie Păcleșean a răspuns: Anarhia morală stăpânește snfletele și din această anarhie, numai principiile eterne ale creștinismului ne pot scoate. Dragostea, armonia și frățietatea să fie conducătoare în munca d. v.

A luat apoi cuvântul generalul Florescu care a pronunțat un splendid discurs pe care, din lipse de spațiu, îl rezumăm în această splendidă frază: Pacea este idealul creștinismului, pentru acest ideal trebuie să ne străduim. Congresul urmează.

Scandal în jurul unui cadavru evreesc la Cluj.

Fostul consilier de finanță Weisz Eugen a a murit în urma unui accident de automobil la Cluj în spitalul Karolinei. S'au făcut toate pregătirile pentru înmormântarea lui după ritul evreesc. Înainte de funerarilor s'a prezentat la spital un Dn medic prof. supl. dela universitate și a cerut predarea cadavruului cu scopul de a fi disecat. În jurul său s'au asociat vre-o 200 studenți universitari. Gardierii s'au întrepus, precum a protestat și publicul adunat la funerarii în număr de vre-o 200 persoane.

Totuși cadavruul a fost transportat la institutul de anatomie, și a fost disecat. Avem convingerea, că nu este nici în interesul ovreilor, ca știința să sufere din lipsa de cadavre, când până acum a fost disecați numai creștini. Interesul omenimei, și așa, și a ovreimei suferitoare este de a cunoaște cât mai precis anatomia organismelor și ovrești și creștine le fel.

O bătaie soră cu moartea

Acum cât-va timp s'au furat din templul evreesc din localitate *talus-uri* în valoare de aproape 60.000 lei. Acum trei zile, în cafeneaua Minerva juca biliard un tânăr de vr'o 21 ani. Acest tânăr așezase într'un colț un pachet care fiind rău împachetat s'a desfăcut și un domn a observat că în el sunt două *talus-uri*. Incunoștințând pe un agent de poliție tânărul a fost arestat și condus la poliție. Pe drum a încercat să fugă dar agentul a reușit să pue mâna pe dânsul după ce i-a dat una cu bastonul.

La poliție s'a aflat că se numește Pollak Hers evreu originar din Vișeu de sus. La întrebările puse Pollak Hers, deși știa limba maghiară, n'a vrut să răspundă, făcând să se înțeleagă că nu cunoaște de cât limba evreiască. Aducând un agent care știa evrește a declarat că *talus-urile* găsite în pachet sunt ale sale proprii și că le întrebuințează pentru rugăciuni fiind habotnic. S'a perchezitionat și s'a văzut că nu are asupra sa țigete.

Din acest moment tânărul n'a vrut să mai declare nimic la toate întrebările puse de agenți. Pentru a-l face să vorbească i s'a aplicat sistemul bine cunoscut al poliției: bătaia. Și a fost bătut în așa hal în cât de trei zile e în spital, fără grai fără cunoștință, luptând cu moartea.

După cercetările medicale pare a avea aceleași leziuni crainiale ca și Iacob Rozenthal din București.

Pentru a descoperi pe vinovat se fac cercetări conduse de însuși prefectul poliției V. Catana. A intervenit și primul procuror Șovrea.

Vestem cu toată energia apucăturile barbare ale acestor agenți ai poliției cari știu să conducă cercetările așa cum le-au condus în cazul de față. Credem că cei în drept vor ști să aplice pedepse bine meritare.

Germania pe pragul revoluției

— Grave turburări în Berlin. — Comuniștii saxoni pregătesc revoluție. — În Thuringia s'a format un guvern comunist. — Reforma valutară în Germania. —

Situația Germaniei devine din ce în ce mai catastrofală. Eri au avut loc în capitala Germaniei turburări atât de puternice, în cât ele pot fi numite chiar semnele unei revoluții generale a înfometaiilor.

În toate părțile Berlinului agitațiile decurg. Muncitorii fără lucru fac demonstrații pe străzi și atacă localurile autorităților. Au avut loc multe ciocniri între armată, poliție și masele muncitorești, căzând mulți morți.

În ziua de 17 c. muncitorii fără lucru din toate cartierle Berlinului în număr de aproape 100.000 s'au strâns în fața primăriei. Poliția și miliția a închis cu cordoane puternice toate căile cari duc spre Wilhelmstrasse și Vilhelmsplatz unde se află mai multe ministere și în special ministerul de externe și palatul cancelarului. Forțele publice însă par slabe în fața puhoiului înfometat. Încercându-se ruperea cordoanelor s'au tras focuri de arme.

Cererile manifestațiilor sunt următoarele: să se dea locuință, hrană și căldură gratuită tuturor muncitorilor cari și-au pierdut lucrul în urma închiderii uzinelor. Să se dea fiecăruia câte zece miliarde de mărci, câte zece chintale de cărbuni, pâine, lemne, grăsimi, alimente.

(Rador). — Din Leipzig și Mannheim se anunță desordini provocate de comuniști, cari ar vrea să provoace o revoluție.

Cercurile oficiale din Berlin așteaptă cu încordare desfășurarea evenimentelor din Saxonia. Guvernul Reichului va lua în orice caz, toate măsurile pentru apărarea constituției și menținerea situației legale.

Berlin, 17. — Noul cabinet din Thuringia s'a format sub conducerea comunistului Froelich, fostul ministru al economiei, care va conduce și ministerul de externe, de curând înființat. Ministerul economiei a fost încredințat comunistului Tenner, ministrul justiției profesorului universitar din Jena, Korch, care este și el comunist. Ceilalți miniștri sunt socialiști.

Berlin, 17. (Rador). — Pe lângă emisiunea de Rentenmark, Reichsbank va emite pe baza împrumutului aur, monedă divizionară în valoare de 1, 2 și 5 dolari, până la valoarea sumei de 200 milioane mărci aur.

În Ianuarie 1924, Reichsbank va schimba biletele împrumutului aur dând posesorilor rente mărci.

Mort din cauza beției

Azi dimineață s'a găsit în apropierea cimitirului Olosig cadavruul unui om în vârstă de 46 ani.

După cercetările făcute s'a constatat că este acela al unui lucrător ziler anume Maior Ion din comuna Sft. Ion.

Acest lucrător a băut aseară în cârciuma lui Maghiar Ivan din apropiere. Fiind beot a început să facă scandal și a fost dat afară din cârciumă. Abia a făcut vr'o 100 pași și a căzut mort izbit de un atac de apoplexie. S'au făcut formele și s'a autorizat înmormântarea care se va face după ce va veni familia sa din Sft. Ion. Cadavruul a fost depus la morgă.

INFORMAȚIUNI

Consiliul orășănesc a aprobat urcarea prețurilor la băi și camerele hotelurilor așa după cum urmează:

Pentru baia Rimanóczy: Baia cu aburi 25 lei, baia de lux 30 lei, baia cl. I 25 lei, baie cl. II 20 lei.

Pentru baia Vas: Baia cu aburi 18 lei, baia cl. I 20 lei, baie cl. II 17 lei, baia cu 2 putini 35 lei.

Pentru baia Diana: baia cl. I 15 lei, baia cl. II 12 lei.

Prețurile noi fixate pentru hotelurile Rimanóczy, Palace, Metropol sunt urcate cu 15 %, la hotelul Park cu 30 %, la hotelurile Imperial, Europa, Central, Gară, cu 20 %. Prețul de încălzit s'au stabilit pentru toate hotelurile: pentru cameră cu un pat, la 12 lei, pentru cameră cu 2 paturi, la 16 lei. Prețul paturilor separate se stabilește: pentru hotelul Park, la 45 lei; pentru hotelurile Rimanóczy, Palace și Metropol, 35 lei; iar pentru Europa, Imperial, Central și Gară la 20 lei. În timpul zilei (dela ora 8 a. m. până la ora 6 p. m.) se va plăti jumătatea prețurilor fixate. Acest tarif intră în vigoare în 24 ore dela publicare.

D. George Bota, directorul școlii normale de băieți a fost delegat din parte ministerului instrucțiunii cu inspectarea școlilor din județul Bihor.

Suspendarea examenului de înscriere la Universitatea din Cluj, facultatea de drept a suspendat examenele de înscriere pe motiv că tot astfel s'a procedat și la facultatea de drept din București. De altfel autonomia universității prevede că fiecare facultate are dreptul să dispună cum crede cu cale. S'a dat un comunicat în sensul că în locul examenului se vor verifica actele dacă ele dau dreptul la înscriere. După această hotărâre se crede că examenul de înscriere se va desfășura și la celelalte facultăți din Cluj

Ministerul de Interne a împărțit județele pe inspectorate industriale. Ardealul și Banatul este împărțit în 3 inspectorate: La Timișoara pentru județele Timiș-Torontal, Caraș-Severin, Hunedoara și Arad, la Cluj pentru Cojocna, Bihor, Sătmar, Maramureș, Sălaj, Solnoc-Dobâca, la Brașov pentru județele Sibiu, Brașov, Treiscaune, Făgăraș, Târnava-Mare, Odorhei, Ciuc, Mureș-Turda și Alba-Inferioară.

Comandamentul diviziei 17 și-a mutat birourile din cazarma regimentului 85 în localul Școlii de Cadeți.

Baroul avocaților din Oradea-Mare convoacă o adunare generală extraordinară spre a alege o delegație care să ceară ministrului de justiție să revină asupra transferarilor magistraților mutați din localitate.

Concert de orgă. În ziua de 28 c. Duminecă la orele 11 va avea loc în templul zionist din localitate un concert de orgă. În program figurează: Primul rabin Kechkemeti, care va spune o rugăciune, orchestra filarmonică sub conducerea profesorului Vomacska, corul bisericesc complectat cu elemente muzicale din societatea orădană, D-ra Polerman care va cânta din vioară și Dl Dr Szalai care va acompania la orgă și va executa și un solo.

Căuțăm corespondenți în toate orașele din județele Bihor, Sătmar și Sălaj.

TIPOGRAFIA SI LIBRĂRIA ROMÂNEASCĂ

◆ ◆ SOCIETATE PE ACȚIUNI ▲ ORADEA-MARE ◆ ◆

TIPOGRAFIA ȘI LITOGRAFIA

Strada Francisc Deák No. 6.

Telefon No. 10-02.

Araniată cu cel mai variat și modern material. Execută prompt și cu prețurile cele mai moderate: Ziare, Broșuri, Reviste, Afișe, Bilanțuri, Anunțuri, Invitații, Registre, Cărți de vizită și tot felul de lucrări în această bransă.

LIBRĂRIA:

Parcul Traian No. 6.

Telefon No. 10-16.

Asortată cu tot felul de cărți didactice și rechizite școlare; reviste și cărți literare și de știință românești și străine, furnizează cu prețuri de concurență: Hârtie, Creioane, Tocuri, Penițe și Materiale pentru Bănci și Birouri.

SECȚIA LITOGRAFICĂ

Înzestrată cu cele mai fine culori de cerneleuri execută cu cea mai mare fineță orice lucrări atingătoare în această bransă având un maestru-desenator diplomat.

ATELIERUL DE LEGĂTORIE

asortat cu materialele necesare cele mai moderne execută lucrări de bransă solid, curat, frumos și ieftin. Incurajați Industria Românească!